

EDUSKUNNAN VASTAUS 198/2008 vp

Hallituksen esitys riistavahinkolaiksi ja laiksi metsästyslain 87 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä riistavahinkolaiksi ja laiksi metsästyslain 87 §:n muuttamisesta (HE 90/2008 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asias-
ta mietinnön (MmVM 13/2008 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että annettavan riis-
tavahinkolain vaikutuksia seurataan ja
että seurannan tuloksista toimitetaan
maa- ja metsätalousvaliokunnalle selvi-
tys vuoden 2010 loppuun mennessä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Riistavahinkolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtion talousarvioon otetuista määrärahoista varoja riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen sekä riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen estämiseen ennalta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *riistaeläimellä* metsästyslain (615/1993) 5 §:n 1 momentissa mainittua eläintä;
- 2) *hirvieläimellä* kuusipeuraa, saksanhirveä, japaninpeuraa, hirveä, valkohäntäpeuraa ja met-
säpeuraa;
- 3) *suurpedolla* karhua, sutta, ahmaa ja ilvestä;
- 4) *arviointikustannuksilla* kunnan ja metsä-
keskuksen perimiä maksuja maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista.

2 luku

Korvattavat vahingot ja korvauksen saajat

3 §

Hirvieläinvahingot

Hirvieläimen aiheuttamana:

- 1) viljelysvahinkona korvataan pellolle, puutarhalle, taimistoviljelmälle ja kootulle sadolle aiheutunut vahinko;
- 2) eläinvahinkona korvataan kotieläimille aiheutunut vahinko;
- 3) metsävahinkona korvataan metsälle ja metsänviljelyaineistolle aiheutunut vahinko.

4 §

Suurpetovahingot

Suurpedon aiheuttama henkilövahinko korvataan tämän lain mukaan.

Suurpedon aiheuttamana:

- 1) viljelysvahinkona korvataan pellolle, puutarhalle, taimistoviljelmälle ja kootulle sadolle aiheutunut vahinko;
- 2) eläinvahinkona korvataan kotieläimelle, viljellylle eläimelle, hunajasadolle sekä eläintenpitoon käytetyille aidoille, rakennuksille ja muille vastaaville rakenteille aiheutunut vahinko;
- 3) irtaimistovahinkona korvataan muulle kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulle elottomalle irtaimistolle aiheutunut vahinko;
- 4) porovahinkona korvataan porolle poronhoitolaissa (848/1990) tarkoitettulla poronhoitoalueella aiheutunut vahinko.

5 §

Muiden riistaeläinten kuin hirvieläinten ja suurpetojen aiheuttamat vahingot

Muunkin riistaeläimen kuin hirvieläimen tai suurpedon aiheuttama erittäin merkittävä vahinko voidaan korvata valtion talousarvioon vuosittain otetun määrärahan rajoissa tämän lain mukaan, jos tietyn riistaeläimen aiheuttama vahin-

ko kohdistuu samaan elinkeinoon laajalla alueella ja vahingon syntyminen ei ole ollut ennalta es-tettävissä eikä kyseisen riistaeläimen metsästyksellä voida vahinkoja riittävällä tavalla estää tai vähentää.

Tarkempia säännöksiä tietyn riistaeläimen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Korvauksen saajat

Hirvieläimen aiheuttama viljelys-, eläin- ja metsävahinko voidaan korvata vain siltä osin kuin vahinko on aiheutunut:

- 1) yksityiselle viljelijälle tai yksityiselle maanomistajalle;
- 2) yksityisen viljelijän tai yksityisen maanomistajan kuolinpesälle tai kuolinpesän osakkaiden muodostamalle yhtymälle;
- 3) yhteismetsän osakaskunnalle, jos yhteismetsän osakkaiden osuuksista vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden omistuksessa; tai
- 4) yksityisten viljelijöiden tai yksityisten maanomistajien perustamille yhtiöille tai yhtymille, joiden pääasiallisena tarkoituksena on maatilatalouden harjoittaminen.

Suurpedon aiheuttama henkilö-, viljelys-, eläin- ja irtaimistovahinko voidaan korvata jokaiselle vahingonkärsijälle tai hänen oikeudenomistajalleen. Suurpedon aiheuttama porovahinko voidaan korvata poronomistajalle ja paliskunnalle.

7 §

Avustus vahinkojen ennaltaehkäisemiseen

Maa- ja metsätalousministeriö voi myöntää avustusta 3—5 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen ehkäisemiseen talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa.

Avustusta voidaan myöntää materiaalien hankintaan, tutkimukseen ja kehitystyöhön siltä osin kuin niiden tavoitteena on vahinkojen ehkäiseminen.

Edellä 1 ja 2 momenteissa tarkoitettu avustus ei poista korvauksen saajien 8 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta pyrkiä omatoimisesti estämään vahingon syntyminen tai sen laajentuminen.

Avustuksen hakemisesta, maksamisesta, valvonnasta, tarkastuksesta, palauttamisesta ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa (688/2001).

3 luku

Korvauksen myöntämisen perusteet

8 §

Korvauksen myöntämisen yleiset edellytykset

Riistaeläimen aiheuttama vahinko korvataan valtion talousarvion rajoissa sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Korvauksen saamisen edellytyksenä on, että vahingonkärsijä on käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin pyrkinyt estämään vahingon syntymisen tai sen laajenemisen.

Korvaus voidaan evätä tai sitä voidaan alen-
taa, jos vahingonkärsijä on myötävaikuttanut korvaushakemuksessa tarkoitetun vahingon syntymiseen tai sen laajenemiseen taikka ilman hyväksyttävää perustetta kieltänyt sellaisten toimenpiteiden suorittamisen, joilla olisi voitu estää vahingon syntyminen tai sen laajentuminen.

9 §

Korvauksen määrä

Korvauksen enimmäismäärä ei saa ylittää vahingoittuneen omaisuuden käypää arvoa.

Mikäli korvauksia ei voida suorittaa talousarvion puitteissa täysimääräisesti, vähennetään jokaiselta korvaukseen oikeutetulta korvauksen määrää samassa suhteessa. Vähennystä ei kuitenkaan tehdä henkilövahingon perusteella maksettavista korvauksista.

Riistaeläimen aiheuttama vahinko korvataan, jos korvauksen hakijalle aiheutuneiden tässä laissa tarkoitettujen vahinkojen yhteenlaskettu

määrä kalenterivuotta kohti on enemmän kuin 170 euroa. Rajoitus ei kuitenkaan koske suurpe-
tojen aiheuttamia henkilövahinkoja.

Jos vahinko korvataan, maksetaan korvaus myös korvauksen hakijan maksamista vahingon selvittämisen kannalta tarpeellisista ja kohtuullisista vahingon arviointikustannuksista.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon muun lainsäädännön tai vakuutuksen perusteella vahinkotapahtumasta saatava korvaus.

10 §

Viljelysvahinkojen korvaaminen

Riistaeläimen aiheuttamasta viljelysvahingosta voidaan korvata enintään menetetyn sadon arvoa vastaava määrä sekä vahingoittuneiden puutarha- ja taimitarhakasvien käypää arvoa vastaava määrä. Korvauksen määrää viljelysvahinkojen osalta laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon säästyneet sadonkorjuu- ja muut kustannukset. Korvausta ei makseta riistapelloille aiheutuneista vahingoista.

Vahingon määrää laskettaessa käytetään viljelyskasvien yksikköhintoja ja normisatoina satovahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (1214/2000, *satovahinkolaki*) tai sen nojalla taikka 3 momentin nojalla säädettyjä yksikköhintoja ja alueittaisia normisatoja.

Maaseutuvirasto antaa tarvittaessa määräykset puutarha- ja taimitarhakasvien sekä niiden viljelyskasvien yksikköhinnoista ja normisadoista, joista ei ole säädetty satovahinkolain nojalla. Yksikköhinnan ja normisadon määräämiseen sovelletaan, mitä satovahinkojen arvioinnissa käytettävien kasvilajien yksikköhintojen ja normisatojen määräämisestä satovahinkolain 6 ja 7 §:ssä säädetään.

11 §

Eläinvahinkojen korvaaminen

Riistaeläimen kotieläimelle ja muulle eläimelle aiheuttamasta vahingosta voidaan korvata enintään tapetun taikka vahingon takia lopete-

tun eläimen käypä arvo. Vahingoittuneen eläimen osalta voidaan korvata enintään eläinlääkintäkustannuksia ja menetetyn tuoton arvoa vastaava määrä eläimen tai hunajan käypään arvoon asti. Korvauksen määrää eläinvahinkojen osalta laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon se määrä, jolla eläintä voidaan käyttää hyödyksi.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella vahvistetaan eläinvahinkojen korvaamisessa käytettävät käyvät arvot.

12 §

Eräiden eläinvahinkojen korvaaminen

Suurpedon koiralle aiheuttama vahinko voidaan korvata vain, jos vahingon sattuessa:

1) koiralla on ollut valvotuissa olosuhteissa omistajan tai haltijan pihassa, puutarhassa tai muutoin sille tarkoitettussa tilassa;

2) sitä on käytetty metsästysmuoto huomioon ottaen valvotuissa olosuhteissa metsästyksen tai siihen verrattavaan tehtävään; tai

3) sitä on valvotuissa olosuhteissa käytetty paimennukseen, vartiointiin tai muuhun niihin verrattavaan tehtävään.

Korvausta ei makseta vahingosta, jonka metsästyksen kohteena oleva suurpeto aiheuttaa pyyntiin osallistuvalla koiralla pyynnin yhteydessä. Korvausta ei myöskään makseta hirvieläimen koiralle aiheuttamasta vahingosta.

Korvausta ei makseta riistanhoidollisessa tarkoituksessa pidetyille eläimille aiheutuneesta vahingosta.

13 §

Porovahinkojen korvaaminen

Porovahingosta voidaan korvata enintään suurpedon tappaman tai 4 §:ssä tarkoitetun suurpetovahingon takia lopetetun poron käypää arvoa vastaava määrä puolitoistakertaisena. Vasannon ja marraskuun viimeisen päivän välisenä aikana suurpetojen tappamat tai suurpetovahingon takia lopetetut poronvasat korvataan 14 §:n mukaisessa menettelyssä. Joulukuun ensimmäi-

sestä päivästä alkaen suurpetojen tappamat poronvasat tai suurpetovahingon takia lopetetut poronvasat korvataan tämän pykälän nojalla.

Porovahingosta suoritettava korvaus maksetaan poronomistajalle tai, jos omistajaa ei tiedetä, paliskunnalle. Korvauksen määrää laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon se määrä, jolla poroa voidaan käyttää hyödyksi.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset porovahinkojen korvaamisessa käytettävistä käyvästä arvoista porolajeittain vähintään viiden vuoden välein. Käypä arvo määritetään porolajin keskimääräisen painon ja porolajikohtaisen siitoskertoimen sekä poronlihan tuottajahinnan perusteella. Poronlihan tuottajahinta lasketaan kolmen viimeksi kuluneen poronhoitovuoden tuottajahintojen keskiarvona.

14 §

Vasahävikikorvaus

Paliskunnalle voidaan maksaa poronomistajille edelleen jaettavaksi vasannon ja marraskuun viimeisen päivän väliseltä ajalta laskennallisin perustein määräytyvää korvausta suurpetojen aiheuttamien vahinkojen vuoksi kadoksiin jääneistä poronvasoista (*vasahävikikorvaus*).

Vasahävikikorvaus lasketaan paliskunnittain poronlihan tuottajahinnan ja poronhoitoalueelle arvioidun vasontaprocentin sekä paliskunnan alueen vaadintien määrän ja paliskunnan alueelle arvioidun suurpetojen aiheuttaman vasakuolleisuusprosentin perusteella.

Laskennassa käytettävä poronlihan tuottajahinta on määrättävä kolmen viimeksi kuluneen poronhoitovuoden tuottajahintojen keskiarvona.

Valtioneuvoston asetuksella vähintään kolmen vuoden välein annetaan tarkemmat säännökset:

1) poronhoitoalueella arvioidusta vasontaprocentista;

2) paliskunnittain arvioiduista vasakuolleisuusprosentteista.

Vasahävikikorvaus maksetaan vuosittain paliskunnalle Paliskuntain yhdistyksen hakemuksesta maa- ja metsätalousministeriön päätöksel-

lä noudattaen valtionavustuslain (688/2001) säännöksiä.

15 §

Poikkeuksellisen suuret porovahingot

Poikkeuksellisen suuresta porovahingosta voidaan maksaa erityistä korvausta, kun paliskunnan porovahinkojen määrä kolmelta edelliseltä vuodelta suhteutettuna eloporojen ja teurasporojen yhteismäärään ylittää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävän vähimmäismäärän.

Erityisenä korvauksena maksetaan 13 §:n mukainen korvaus kaksinkertaisena.

Korvaukseen oikeutetut paliskunnat vahvistetaan maa- ja metsätalousministeriön hallintopäätöksellä.

16 §

Irtaimistovahinkojen korvaaminen

Suurpedon eläintenpidolle aiheuttamasta välittömästä vahingosta voidaan korvata enintään vahingoittuneiden aitojen, rakennusten tai muiden vastaavien rakenteiden korjauskustannuksia vastaava määrä.

Suurpedon elottomalle irtaimistolle aiheuttamasta välittömästä vahingosta voidaan korvata enintään se arvo, joka irtaimistolla oli vahingon sattuessa.

17 §

Metsävahinkojen korvaaminen

Hirvieläimen aiheuttamasta metsävahingosta voidaan korvata ne taloudelliset menetykset, jotka aiheutuvat metsänviljelyaineiston arvon merkittävästä alenemisesta sekä taimikon tai sitä varttuneemman puuston arvon merkittävästä alenemisesta sekä vahinkoalueen välttämättömästä täydennysviljelystä tai uudelleen metsityksestä.

Korvausta ei makseta hirvieläimen taimikolle aiheuttamasta vahingosta, jos taimikko ei ollut vahingon sattuessa metsälain (1093/1996) 8 §:n

1 momentissa tarkoitetulla tavalla taloudellisesti kasvatuskelpoinen.

18 §

Metsänviljelyaineiston korvaaminen

Metsänviljelyaineiston arvon katsotaan alentuneen merkittävästi silloin, kun se ei hirvieläimen aiheuttamien vaurioiden johdosta enää täytä aineistolle asetettuja laatuvaatimuksia.

Metsänviljelyaineistolle aiheutuneesta vahingosta voidaan korvata enintään metsänviljelyaineiston käypää arvoa vastaava määrä vähennettynä säästyneillä nosto-, varastointi- ja muilla kustannuksilla.

19 §

Taimikon ja sitä varttuneemman puuston korvaaminen

Taimikon tai sitä varttuneemman puuston arvon katsotaan alentuneen merkittävästi, jos vahinkoalueella on yksi tai useampi vähintään 0,1 hehtaarin suuruinen yhtenäinen hirvieläimen vahingoittamien puiden alue.

Taimikolle ja sitä varttuneemmalle puustolle aiheutuneen vahingon määrää laskettaessa otetaan huomioon hirvieläimen yksittäisten puiden päärangalle, sivuoksille, neulas- tai lehtimassalle tai kuorelle aiheuttamien vaurioiden suuruus. Vahingoittuneeksi katsotaan kasvatettaviksi tarkoitetut kokonaan tuhoutuneet puut ja ne puut, joiden kasvu tai laatu on vaurioiden johdosta pysyvästi alentunut. Vahingon määrittämisessä otetaan huomioon lisäksi vahinkoalueen maantieteellinen sijainti ja pinta-ala, metsätyyppi tai kasvupaikka, puulaji, taimien tai puiden lukumäärä ja keskipituus ennen vahinkoa sekä vahingoittuneiden taimien tai puiden lukumäärä.

Korvausta ei makseta, jos kasvatuskelpoisten puulajien vahingoittumattomien taimien lukumäärä tasaisesti jakaantuneena ylittää metsänhoitosuosituksen mukaiset metsänuodistamisen tavoitteena olevat taimitiheydet.

Taimikolle ja sitä varttuneemmalle puustolle aiheutuneen vahingon korvauksen laskemisessa

käytettävistä puulajikohtaisista vaurioluokista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Taimikolle ja sitä varttuneemmalle puustolle aiheutuneen vahingon määrittäminen

Taimikolle ja sitä varttuneemmalle puustolle aiheutuneen vahingon suuruus määritetään metsäkeskuksittain taimikkojen ja varttuneemman puuston laskennallisten käypien arvojen ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tekijöiden perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään taimikon ja sitä varttuneemman puuston laskennallisen käyvän arvon määrittämiseen sekä vahinkojen korvausten laskentaan käytettävät laskenta-kaavat.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon samalle vahinkoalalle korvauksen hakemista edeltävän kolmen vuoden aikana taimikon tai sitä varttuneemman puuston arvon merkittävästä alenemisesta maksetut korvaukset. Vähennystä ei kuitenkaan tehdä, jos:

1) vahinkoalalle on edellisen vahingon jälkeen tehty täydennysviljely tai uudelleen viljely;

2) vahinkoalalle on edellisen vahingon jälkeen syntynyt luontaisesti täydennysviljelyä tai uudelleen viljelyä vastaava määrä kehityskelpoisia taimia; tai

3) uudet vahingot kohdistuvat pääasiassa taimiin tai puihin, jotka ovat edellisen vahingon jälkeen olleet vahingoittumattomia.

Muiden tuhonaiheuttajien kasvatuskeltvottomaksi vahingoittamia taimia ei oteta huomioon puuston kasvu- ja laatutappiokorvausta laskettaessa.

21 §

Täydennysviljelyn tai uudelleen metsityksen korvaaminen

Vahinkoalan välttämättömästä täydennysviljelmästä tai uudelleen metsityksestä aiheutuvan korvauksen laskemisessa otetaan huomioon koh-

tuulliset kustannukset, jotka aiheutuvat metsänviljelyaineiston hankkimisesta, viljelytoimenpiteen tai uudistumisen edellyttämästä suunnittelusta, työnjohdosta ja työstä. Kustannusten määrittämisessä noudatetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuja säännöksiä.

Taimisuoja, heinäntorjunta-aineita sekä niiden hankinnasta aiheutuneita kustannuksia ei korvata.

Jos vahinkoalueella tehdään täydennys- tai uudelleenviljely hirvieläinten ja muiden tuhonaiheuttajien yhteensä aiheuttamien vahinkojen vuoksi, voidaan korvausta täydennys- ja uudelleenviljelystä maksaa siltä osin kuin vahingot ovat hirvieläinten aiheuttamia.

22 §

Henkilövahinkojen korvaaminen

Suurpedon aiheuttamasta henkilövahingosta maksettava korvaus määrätään noudattaen vahingonkorvauslain (412/1974) 5 luvun 2, 2 a—2 d, 3, 4, 7 ja 8 §:n ja 7 luvun 3 §:n säännöksiä.

4 luku

Vahingon ilmoittaminen ja arviointi

23 §

Vahingosta ilmoittaminen

Sen, joka aikoo hakea tässä laissa tarkoitettua korvausta riistaeläimen aiheuttamasta vahingosta, tulee vahingon havaittuaan tehdä viipymättä vahinkoilmoitus vahingon toteamasta ja arviointia sekä muita asian vaatimia toimenpiteitä varten. Porovahingoissa vahinkoilmoituksen tekee paliskunta poronomistajalta tai muulta henkilöltä saamansa ilmoituksen perusteella.

Vahinkoilmoitus tehdään:

1) henkilövahingoista vahinkopaikkakunnan poliisille;

2) viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahingoista vahinkopaikkakunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle;

3) metsävahingoista vahinkopaikkakunnan toimivaltaiselle metsäkeskukselle.

Vahinkoilmoituksessa on annettava asian laadun mukaan seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

- 1) vahingonkäräjän nimi-, osoite-, tila- ja muut yhteystiedot;
- 2) vahingon tapahtumispaikka ja muut tarvittavat paikkatiedot;
- 3) vahingon aiheuttaja;
- 4) vahingon ajankohta;
- 5) kasvilaji, vahinkopinta-ala ja tuhoutuneen sadon määrä;
- 6) eläinlaji ja tapettujen tai vahingoittuneiden eläinten määrä;
- 7) tuhoutuneen tai vahingoittuneen irtaimiston laji ja määrä;
- 8) onko vahingonkäräjällä mahdollisuus saada vahingosta korvausta vakuutuksesta tai muulla perusteella;
- 9) muut vahingon suuruuteen vaikuttavat seikat.

Maaseutuvirasto vahvistaa ilmoituslomakkeen kaavan sekä voi antaa tarkempia määräyksiä vahinkoilmoitusten teknisessä käsittelyssä noudatettavasta menettelystä.

24 §

Maastotarkastuksen järjestäminen

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen järjestää 23 §:ssä tarkoitetun vahingon toteamiseksi ja arvioimiseksi tarvittavat viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen maastotarkastukset. Metsäkeskus järjestää vastaavasti metsävahinkojen maastotarkastukset.

Porovahinkojen maastotarkastusten tarpeellisuudesta ja järjestämisestä sekä kustannusten korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja metsävahinkojen tarkastusten teknisestä järjestämisestä voi Maaseutuvirasto antaa tarkempia määräyksiä.

25 §

Maastotarkastuksesta ilmoittaminen

Maastotarkastuksesta on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava vahinkoa kärsineelle sekä riistanhoitoyhdistyksen edustajalle. Vahinkoa kärsineellä ja riistanhoitoyhdistyksen edustajalla on oikeus olla läsnä maastotarkastuksessa sekä oikeus liittää maastotarkastuksesta laadittuun arviokirjaan oma käsityksensä vahingosta.

Porovahinkojen osalta myös asianomaisen paliskunnan edustajalle on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava maastotarkastuksesta. Paliskunnan edustajalla on myös oikeus olla läsnä maastotarkastuksessa sekä oikeus liittää maastotarkastuksesta laadittuun arviokirjaan oma käsityksensä vahingosta.

26 §

Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi vahinkopaikkakunnan maaseutuelinkeinoviranomainen noudattaen, mitä satovahingon arvioinnista satovahinkolaissa säädetään.

Eläin-, irtaimisto- ja porovahingon toteaa ja arvioi vahinkopaikkakunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi tarvittaessa käyttää porovahingon toteamisessa ja arvioinnissa esteetöntä asiantuntijaa. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen on saanut vahingosta tiedon.

Jos vahinko on tapahtunut muussa kuin vahingonkäräjän kotikunnassa, tulee arvioinnin suorittajan lähettää vahinkoilmoitus ja arviokirja vahingonkäräjän kotikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle korvauspäätöksen tekemistä varten.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun esteettömään asiantuntijaan sovelletaan hänen suorittaessaan porovahingon toteamis- ja arviointitehtävää rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

27 §

Metsävahinkojen toteaminen ja arviointi

Metsävahingon toteaa ja arvioi vahinkopaikkakunnalla toimivaltainen metsäkeskus. Metsäkeskus voi tarvittaessa käyttää metsävahingon toteamisessa ja arvioinnissa apuna hyväksymäänsä esteetöntä asiantuntijaa. Arviointi on tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluessa vahingon syntymisestä.

Metsäkeskuksen toimihenkilöön tämän lain mukaisissa tehtävissä sekä 1 momentissa tarkoitettuun asiantuntijaan hänen suorittaessaan metsävahingon toteamis- ja arviointitehtävää sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

28 §

Henkilövahinkojen toteaminen ja arviointi

Henkilövahingon toteaa vahinkopaikkakunnan poliisiviranomainen. Poliisi suorittaa vahinkopaikalla poliisitutkinnan korvauksen perusteen selvittämiseksi.

Vahinkotapahtumasta on tehtävä poliisi-ilmoitus, johon merkitään vahingon kärsineen osalta henkilö- ja osoitetiedot sekä lisäksi vahinkotapahtuman kulku ja ne vahingot, jotka henkilölle ovat ilmeisesti aiheutuneet.

Henkilövahingon laadun ja vaikeusasteen määrittelee Valtiokonttori vahingoittunutta henkilöä hoitaneen lääkärin antaman lausunnon perusteella.

29 §

Arviokirja

Vahingon arvioinnista on laadittava viljelys-, eläin-, irtaimisto-, poro- ja metsävahinkojen osalta erillinen arviokirja. Maaseutuvirasto vahvistaa arviokirjojen kaavan.

5 luku

Korvauksen hakeminen ja maksaminen

30 §

Toimivaltainen viranomainen korvauskäsittelyssä

Viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomainen on hakijan kotikunnan maaseutuelinkeinoviranomainen.

Metsävahinkoa koskevan korvausasian ratkaisee vahinkopaikkakunnalla toimivaltainen metsäkeskus.

Henkilövahinkojen korvauskäsittelyssä toimivaltainen viranomainen on Valtiokonttori.

31 §

Hakemuksen jättäminen

Kirjallinen korvaushakemus on jätettävä kuukauden kuluessa vahingon arvioinnin valmistumisesta tai vahingoittunutta henkilöä hoitaneen lääkärin antaman lausunnon ajankohdasta toimivaltaiselle viranomaiselle tai metsäkeskukselle.

Erityisestä syystä korvausta voidaan hakea myöhemminkin.

32 §

Korvaushakemus

Korvaushakemuksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- 1) korvauksen hakijan nimi ja osoite sekä tila- ja muut yhteystiedot;
- 2) korvauksen hakijan yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot;
- 3) korvauksen hakijan kotikunta;
- 4) porovahingoissa korvauksen hakijan paliskunta ja paliskuntanumero;
- 5) vahingon aiheuttaja;
- 6) vahinkolaji;
- 7) vahinkopaikkakunta;
- 8) vahinkopaikan paikkatieto;

9) korvauksen hakijan kunnalle tai metsäkeskukselle maksamat arviointikustannukset;

10) selvitys korvauksen hakijan mahdollisuudesta saada vahingosta korvausta vakuutuksesta tai muulla perusteella;

11) haettavan korvauksen suuruus.

Korvaushakemukseen on liitettävä vahingosta laadittu arviokirja. Henkilövahinkojen osalta korvaushakemukseen on liitettävä poliisi-ilmoitus sekä lisäksi vahingoittunutta henkilöä hoitaneen lääkärin lausunto ja selvitys vahingosta aiheutuneista hoito- ja muista kustannuksista.

Hakijan tulee korvaushakemuksen käsittelyn yhteydessä pyynnöstä antaa tiedot muistakin seikoista, joita 30 §:n mukainen toimivaltainen viranomainen tarvitsee korvaushakemuksen ratkaisemiseksi.

Maaseutuvirasto vahvistaa korvaushakemuksen kaavan sekä voi antaa tarkempia määräyksiä korvaushakemusten teknisessä käsittelyssä noudatettavasta menettelystä.

33 §

Korvauspäätös

Korvaushakemukseen on annettava kirjallisen päätös, josta tulee käydä selvästi ilmi seuraavat seikat:

- 1) korvattavan vahingon laatu ja määrä;
- 2) korvauksen määrä ja laskentaperuste;
- 3) korvauksen mahdollisen takaisin perimisen perusteet.

Korvauspäätöstä muutoin samoin kuin muutoksenhakuohjausta koskee, mitä hallintolain (434/2003) 7 luvussa säädetään.

34 §

Viranomaisten tietojensaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisella ja metsäkeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta korvauksen hakijaa koskevia sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä korvausta koskevan asian käsittelemiseksi. Tällaisia tietoja ovat kor-

vauksen hakijan taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa taikka muuta korvauksen myöntämisen tai takaisinperinnän kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevat tiedot.

35 §

Korvausten seurantajärjestelmä

Korvausten ja avustusten myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä korvausjärjestelmän toimivuuden ja vaikutusten seurannan tietojärjestelmänä toimii Riistavahinkorekisteri.

Rekisterin kehittämisestä vastaavat Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto. Rekisterin ylläpidosta vastaavat ja henkilötietolaisissa (523/1999) tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimivat edellä mainittujen lisäksi kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiset, metsäkeskukset ja Valtiokonttori yhdessä.

Rekisteriin voidaan tallentaa seuraavat tiedot:

- 1) hakijan nimi ja yhteystiedot sekä henkilötunnus tai yritys ja yhteisötunnus;
- 2) hakijan yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot;
- 3) korvattavaa vahinkoa tai myönnettävää avustusta koskevat hakemuksen sisältämät tiedot;
- 4) tiedot korvauksen tai avustuksen maksamisesta;
- 5) tiedot takaisinperittävistä korvauksista ja avustuksista;
- 6) muut tilastojen laatimista, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen seurantaa ja tutkimusta tai Euroopan yhteisöjen komissiolle annettavia raportteja ja valvontaa varten tarvittavat tiedot.

36 §

Tietojen julkisuus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisella ja metsäkeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai Euroopan yhteisön toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saa-

tuja, korvauksen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielmelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

Salassapitosäännösten estämättä korvauksen hakijan kotikuntaa, vahingon aiheuttajaa, vahinkolajia, vahinkopaikkakuntaa, vahinkopaikan paikkatietoa, arviointikustannuksia sekä haetun ja maksetun korvauksen suuruutta koskevia tietoja voidaan luovuttaa myös riistaeläinten kantoja, niiden aiheuttamia vahinkoja ja vahinkojen ennaltaehkäisyä varten tehtäviin tutkimustarkoituksiin sekä riistaeläinkantojen metsästyksen mitoitusta ja kohdentamista koskevaan päätöksentekoon.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

Tietojen julkisuudesta säädetään muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

37 §

Tietojen säilyttäminen ja rekisteröidyn tarkastusoikeus

Riistavahinkorekisteriin sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta siitä, kun korvauksen viimeinen maksuerä on maksettu. Jos korvaus on määrätty takaisinperittäväksi, säilytetään tietoja edellä säädetyn kymmenen vuoden ajan lisäksi vuoden ajan takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta.

Rekisteröidyn oikeuteen tarkastaa häntä koskevat riistavahinkorekisteriin sisältyvät tiedot, tiedoissa olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa säädetään.

38 §

Vahinkoyhdistelmät

Maaseutuviraston tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle määrärahojen varaamista

varten vuosittain helmikuun loppuun mennessä yhdistelmä edellisen kalenterivuoden aikana arvioituista viljelys-, eläin-, irtaimisto- ja porovahingoista.

Metsäkeskuksen tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle määrärahojen varaamista varten vuosittain helmikuun loppuun mennessä yhdistelmä toimialueellaan edellisen kalenterivuoden aikana arvioituista metsävahingoista sekä aikaisempien korvauspäätösten perusteella edelleen vireillä olevista korvattavista metsävahingoista.

Valtiokonttorin tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle määrärahojen varaamista varten vuosittain helmikuun loppuun mennessä yhdistelmä edellisen kalenterivuoden aikana arvioituista henkilövahingoista sekä aikaisempien korvauspäätösten perusteella edelleen vireillä olevista korvattavista henkilövahingoista.

Vahinkoyhdistelmien sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

39 §

Maksatusyhdistelmät

Maaseutuviraston, metsäkeskuksen ja Valtiokonttorin tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle vuosittain marraskuun loppuun mennessä yhdistelmät korvatuista vahingoista.

Maksatusyhdistelmien sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 luku

Korvauksen palautus ja takaisinperintä

40 §

Korvauksen palauttaminen

Korvauksen saajan tulee viipymättä palauttaa korvauksen myöntäjälle virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa korvaus tai sen osa. Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

41 §

Korvauksen takaisinperintä

Korvauksen myöntäneen tai maksaneen viranomaisen ja, metsävahinkoja koskevan korvauksen osalta metsäkeskuksen esityksestä, Maaseutuviraston on päätöksellään määrättävä korvauksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu korvaus takaisin perittäväksi, jos:

1) korvauksen saaja on jättänyt palauttamatta korvauksen tai sen osan, joka 40 §:n mukaan on palautettava;

2) korvauksen saaja on antanut korvauksen myöntäjälle tai maksajalle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan korvauksen saantiin tai määrään, taikka salannut sellaisen seikan;

3) korvaus on muusta syystä myönnetty tai maksettu perusteettomasti; taikka

4) Euroopan yhteisön lainsäädännössä sitä edellytetään.

Periminen saadaan toimittaa siinä järjestyksessä kuin verojen ulosotosta säädetään. Takaisin periminen voidaan toimittaa myös siten, että korvauksen saajalle saman viranomaisen tai metsäkeskuksen tämän lain nojalla myöhemmin myöntämää korvausta vähennetään takaisin perittävällä määrällä.

42 §

Korko

Korvauksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle korvauksen maksupäivästä takaisinmaksupäivään saakka korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa korotettuna kolmella prosenttiyksiköllä.

43 §

Viivästyskorko

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään takaisinperimispäätöksessä määrättyinä eräpäivinä, sille on maksettava eräpäivästä

lukien vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

44 §

Kohtuullistaminen

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, Valtiokonttori ja Maaseutuvirasto voivat 41 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa päättää, että osa palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä on kohtuutonta korvauksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai olosuhteiden muutokseen nähden.

Erityisen painavasta syystä korvauksen myöntänyt kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, Valtiokonttori tai Maaseutuvirasto voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

45 §

Takaisinperinnän määräaika

Korvauksen takaisinperintään ei saa ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut korvauksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

7 luku

Erinäiset säännökset

46 §

Maksut maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista

Kunta voi periä viljelys-, eläin- tai irtaimistovahinkojen vahingonkäräjältä vahingon maastotarkastuksen suorittamisesta ja vahingon arvioinnista enintään omakustannusarvon suuruisen maksun.

Porovahinkojen osalta vahingon maastotarkastuksen suorittamisesta ja siitä perittävästä

maksusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Metsäkeskus voi periä vahingonkärsijältä maksun maastotarkastuksen suorittamisesta ja metsävahingon arvioinnista. Metsäkeskuksen suoritteista perittävistä maksuista annetaan tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

47 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen haetaan muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus työvoima- ja elinkeinokeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Toimivaltainen on se työvoima- ja elinkeinokeskus, jonka toimialueella asianomainen kunta sijaitsee.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen, metsäkeskuksen ja Maaseutuviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinoiden valituslautakuntaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Maaseutuelinkeinoiden valituslautakunnan päätökseen, joka koskee korvauksen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin valituslautakunnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valtiokonttorin tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Maa- ja metsätalousministeriön tekemään valtionapupäätökseen voi hakea valtionavustuslain mukaisesti oikaisua maa- ja metsätalousministeriöltä.

Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

48 §

Päätöksen täytäntöönpano

Tässä laissa tarkoitettu korvauspäätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Korvauksen takaisin perimistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön siinä järjestyksessä kuin verojen ulosotosta säädetään.

49 §

Maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävä

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvoa kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten, metsäkeskusten ja Maaseutuviraston toimintaa niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus saada kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisilta, metsäkeskuksilta ja Maaseutuvirastolta valvontatehtäväänsä liittyviä yleisiä käytö- ja seurantatietoja ja tehdä tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tarkastuksia. Maa- ja metsätalousministeriön tarkastusoikeuteen ja tarkastusten suorittamiseen sovelletaan valtionavustuslain 16 ja 17 §:n säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisilta, metsäkeskuksilta ja Maaseutuvirastolta sellaisia tehtävänsä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja tuen hakijaa ja saajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi tuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa.

50 §

Maaseutuviraston valvontatehtävä

Maaseutuviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten sekä metsäkeskusten tarkastuksia sen mukaan

kuin maa- ja metsätalousministeriö tarkemmin määrää. Maaseutuviraston valvontatehtävään sovelletaan tällöin, mitä 49 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

Maaseutuvirasto voi käyttää apunaan tarvittaessa työvoima- ja elinkeinokeskusten apua valvontatehtävänsä suorittamiseen.

51 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 . Lain 35 ja 37 § tulee kuitenkin voimaan

valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajan-kohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

52 §

Siirtymäsäännös

Edellä 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua omistusoikeusrajoitusta ei sovelleta, jos yhteismetsän osakaskunta on muodostettu ennen 1 päivää maaliskuuta 2003.

Laki

metsästyslain 87 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun metsästyslain (615/1993) 87 §, sellaisena kuin se on laissa 314/2005, seuraavasti:

87 §

Riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen

Riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta säädetään riistavahinkolaissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa 87 §:ssä tarkoitettu vahinko on tapahtunut 1 päivänä tammikuuta 2009 tai sen jälkeen taikka metsävahinko on arvioitu mainittuna päivänä tai sen jälkeen, vahingon korvaamiseen so-

velletaan mainitun pykälän asemesta, mitä riistavahinkolaissa säädetään.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 87 §:n nojalla vahvistettuja vahinkoilmoituksen kaavoja, arviokirjoja, metsävahinkoihin liittyvien korvausten laskentakaavoja, puulajikohtaisia vaurioluokkia, metsäkeskuksissa käytössä olevia hirvieläinvahinkojen aputaulukoita sekä muita riistavahinkojen arvioinnissa käytössä olevia kaavoja ja lomakkeita käytetään kuitenkin edelleen haettaessa korvausta ja arvioitaessa vahinkoa riistavahinkolain nojalla, kunnes riistavahinkolaissa säädetyt vastaavat kaavat ja lomakkeet on vahvistettu.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 2008